KASB-HUNAR TA'LIMI

Профессиональное образование
Professonal education

Ilmiy-uslubiy, amaliy, ma'rifiy jurnal

2024-yil, 5-son

Muassislar:
Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi,
Pedagogik innovatsiyalar, professional ta'lim boshqaruv hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti

Bosh muharrir: Z.Y.XUDAYBERDIYEV
Ijrochi direktor: H.SIROJIDDINOV

Tahrir hay'ati:
M.XOLMUXAMEDOV, R.X.JO'RAYEV, A.Q.JALALOV, A.R.XODJABAYEV, J.SH.SHOSALIMOV, A.NABIYEV, A.A.HASANOV, H.SIROJIDDINOV, K.M.GULYAMOV

Jurnal 2000-yildan nashr etila boshlangan. O'zbekiston matbuot va axborot agentligida 2007-yil 3-yanvarda qaytadan ro'yxatga olinib, 0109-raqamli guvohnoma berilgan.

Jurnal O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy Attestatsiya komissiyasi tomonidan 2017 yil 29 avgustdagi 241/8 qarori bilan Pedagogika fanlari bo'yicha dessertatsiyalar yuzasidan asosiy ilmiy natijalarni chop etishga tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

Manzil: 100095, Toshkent sh., Olmazor tumani Universitet ko'chasi, 2-uy
Tel.: 90-979-75-89; 94-677-90-32;

E-mail: kasbhunartalimi@mail.ru, ksbjurnal@inbox.uz.

Nashr uchun mas'ul
H.Sirojidinov

Sahifalovchi:
I.Sirojiddinov

Tahririyat fikri muallif nuqtai nazariga to'g'ri kelmasligi mumkin.
Tahririyatga yuborilgan maqolalar tahrir etilmaydi va egasiga qaytarilmaydi.
Jurnaldan ko'chirib bosilganda "Kasb-hunar ta'limi" jurnalidan olingani izohlanishi shart.

Bosishga ruxsat etildi: 13.06.2024-yil.
Bichimi 60x84 1/8
Bosma tabog'i 10. Adadi 60 nusxa.
Buyurtma "PROFIEDUPRESS" MChJ bosmaxonasida chop etildi.
Korxona manzili: Toshkent shahri, Sirg`ali tumani, Yangi Sirg`ali ko'chasi, 18-uy

МУНДАРИЖА

Ulug'bekova M. O'qituvchining harakatli o'yinlarning tashkilotchisi va rahbari sifatidagi asosiy vazifalari 3
Maxkamova D.X. Ta'lim jarayonida innovatsion ravishda darslarini tashkil etish uchun raqamli texnologiyalardan foydalanib darslarini tashkil qilish 7
Нурбаева И.Т., Имамова Н.З. Роль общества в социализации детей в дошкольных образовательных организациях 10
Исраилова Н.Н. Методы формирования творческой компетентности у студентов с использованием цифровых технологий 14
Saparniyazov S.K. Talaba yoshlarni sport musobaqalariga tayyorlashda motivatsiyani rivojlantirish yo`llari 18
Sulaymanova M.A. Pedagoglarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishda innovatsion yondashuvning roli 22
Yuldasheva M.E. O'smir yoshidagi shaxsning tafakkur mustaqilligi jarayonini shakllantirishning ijtimoiy psixologik xususiyatlari 26
Mirzayeva S.T. Zamonaviy adabiyot darslarida qadriyatga asoslangan ta'lim ekotizmini shakllantirish pedagogik muammo sifatida 30
Karayeva D.X. Kengaytirilgan texnologiyaga oid efl o'qishga asoslangan sinfning o'quvchilarning o'qishi va yutuqlariga ta'siri 34
Shirinov F.Sh. Sun'iy intellekt texnologiyasi va uning ta'lim jarayonidagi imkoniyatlari 37
Атамуратова М.М. Интернационализация образования в условиях глобализации 41
Холдоров Ч.Х. Трансформация героя и проблема личности в русской литературе второй половины хх века 46
Djurayev D.U. Psixosomatik kasalliklari bo`lgan talabalarga psixologik yordam tizimini ishlab chiqish mexanizmlari 50
Qarshiyeva Sh.V. Qo'shma ta'lim jarayonida bo'lajak o'qituvchilarning amaliy tayyorgarligini takomillashtirishning kognitiv tavsifi 54
Абдуллаева Ў.И. Миллатнинг жонкуяр жадидлари.(Ҳожи муин мисолида) 59
Хамрокулова Ш.Э. Экологик тарбия механизмларини рақамли муҳитда такомиллаштиришнинг айрим жиҳатлари 64
Zaripova Z. Talabalarda sotsiolingvistik kompetentlikni shakllantirishda nemischa anekdotlardan foydalanishning metodik-didaktik xususiyatlari 68
Юлдашева Ф.Т. Обучение русскому языку студентов геологического факультета языку специальности 72
Raximov I. Malaka oshirish tizimiga kredit-modul shaklini joriy etishning o`ziga hos husisiyatlari 77
Mamatqobilova Sh.A. Bo'lajak o'qituvchilarning deontologik kompetentligini rivojlantirishda imom at-termiziy asarlaridan foydalanish mazmuni 80
Yakubova U.Sh. Bo'lajak o'qituvchilarning ijtimoiy pedagogik kompetentliligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni 85
Садикова Д.Х. Организация творческой деятельности при STEAM технологии в дошкольном образовании 90
Xamidova D.R. Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy faoliyatni rivojlantirish bosqichlari 96
Xamrayeva I.S., Barakayev N.F. Ixtisoslashtirilgan yordamchi maktab o'qish darslarida axborot kommunikatsion texnologiyalaridan foydalanish masalalari 100
Abdujalilova Sh.A. Oliy ta'lim o'qituvchisiga qo'yiladigan malaka talablarini o'zlashtirining ustoz-shogird metodi 104
Анарбекова А.А. Модель развития креативности и развития нестандартного мышления у студентов 109
Очилова Г.О. Олий таълим муассасаларида замонавий ахборот маданиятини шакллантириш имкониятлари 114
Маҳмудов Ю.Ғ., Аллаёров Д.Х. Раҳбарлик фаолияти тафаккур ва ҳаракат бирлиги 121
Raxmonova M.X. Boshlang'ich sinf o'qituvchlarining kasbiy potensialini rivojlantirish pedagogik muammo sifatida 128
SHarofutdinov I.U. Bo'lajak pedagoglarning akmeologik motivatsiyasini rivojlantirishning pedagogik-psixologik xususiyatlari 132

Toxtiyarova Sh. Inkyuziv ta'lim sharoitida o'quv materiallarini o'quvchilarning ta'limiy imkoniyatlariga moslashtirish masalalari 138
Ibadullayeva Sh.I. Ijodiy qobiliyat tushunchasi va uning mohiyati 143
Заирова Н. Логопедические обследование фонето-фонематических нарушений учащихся 1-2 классов в общеобразовательных школах..149
Raxmatova D.A. Dizartriyali bolalar nutqini rivojlantirish texnologiyalari...154
Turdaliyeva Sh.H. Maktabgacha yoshdagi nuqsoni bo'lgan bolalarga o'qishni o'rgatishning asosiy bosqichlari va usullari 158
Tolipova O.I., Raimov Y. Oliy ta'lim muassasalari boshqaruvining pedagogik psixologik xususiyatlari 163
Yarkinay N.A. "Shaxs psixologiyasi va kouching" kursini o'qitish jarayonida kouching kompitensiyalarini shakillantirish imkoniyatlari tahlili 168
Yuldasheva M.E. Talabalarning kognitiv faoliyatini rivojlantirishning pedagogik-psixologik imkoniyatlari 173
Салихова Г.М. Ногиронлиги бўлган ўсмир болаларни ижтимоий ҳаётга мослаштириш 177
Shoaxmedova S.K. Nutqida nuqsoni bo'lgan maktabgacha yoshdagi bolalarda o'yin asosida so'z boyligini shakllantirish usullari 183
Rajabova D.A. Raqamli ta'limda talabalar kreativligini rivojlantirish jarayoni va samaradorligini baholash 188
Qurbonov J.A. Bo'lajak o'qituvchilarining intellektual madaniyatini rivojlantirishning pedagogik jihatlari 193
Rajabova Z.T. Bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachilarining kreativ fikrlash qobiliyatini rivojlantirish usullari 199
Raxmonov I.A. Umumta'lim maktablari o'quvchilarida fizikadan tadqiqotchilik qobiliyatlarini rivojlantirish komponentalari 204
Usmonova O.S. 1-Sinfda o'rgatiladigan she'riy asarlarning shakliy va mazmuniy tuzilishi 209
Isakulova N.J. Onlayn ta'lim platformalaridan google classroom va uning o`ziga xos xususiyatlari 213
Mamayusupova I.X. O'spirinlar o'rtasidagi nizolarni oldini olish 218
Ботиров Ҳ.Х. Мактаб таълимида рақобат муҳитини яратиш бўйича АҚШ тажрибаси 227
Rustamova Sh.A. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan maxsus texnologiyalar 234
Mamanazarov B.Q. Umumiy fizika (elektromagnetizm) fanini o'qitishda talabalarning loyiha ishlarini bajarish ko'nikmalarini hamkorlik sharoitida rivojlantirish 241
Karamatova D.S. Bo'lajak boshlan g'ich sinf o'qituvchilarining ekologik madaniyatini shakllantirishda meta-predmetli yondashuv 249
Абдугафурова И.Л. Использование houdini и zbrush в тандеме с 3ds max 254

TALABALARDA SOTSIOLINGVISTIK KOMPETENTLIKNI SHAKLLANTIRISHDA NEMISCHA ANEKDOTLARDAN FOYDALANISHNING METODIK-DIDAKTIK XUSUSIYATLARI

ZIYODAJON ZARIPOVA
Chirchiq davlat pedagogika universiteti Nemis til kafedrasi o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushu maqolada chet tillarni o`rganishning muhimligi hamda nemis tilini o'qitishda sotsiolingvistik kompetensiyasini shakllantirishning ahamiyati kompetensiya tushunchasi haqida tahlillar va fikrlar keltirilgan. Bundan tashqari maqolada kompetensiyaning turlari, Sotsiolingvistik kompetensiya bilan shug'illangan olimlar tajribasi, kompetensiyalarning paydo bo'lish tarixi haqida ma'lumotlar o'rin olgan.

Kalit so'zlar: Nemis tili, kompetensiya, fikr, komik qahramonlar, filmlar, xotira imkoniyatlari

Аннотатсия: В статье в этой статье описываются аналитики и мнения о важности изучения иностранных языков и важности растения на немецком языке. Кроме того, статья включает в себя опыт множества композиции, Sotingivevystick Petteline, информация об истории компетентности компетенций.

Ключевые слова: Немецкий, компетентность, думать, комментировать герои, мемориальные варианты.

Abstact: The article describes analysts and opinions about the importance of studying foreign languages and the importance of the plant in German. In addition, the article includes the experience of many compositions, information about the history of competence of competencies.

Key words: German, competence, think, comment on heroes, memorial options.

KIRISH: Jahonda kuzatilayotgan globallashuv jarayonlari, turli millat-elatlar, xalqlar va mamlakatlar o'rtasida siyosiy, madaniy, ijtimoiy-iqtisodiy sohalardagi hamkorlikning jadal rivojlanishi, xususan, ijtimoiymunosabatlarningjahonmiqyosidakeng yoyilishi ta'lim amaliyoti va mazmunida mazkur konseptual jarayonlarga nisbatan munosib moslashish bilan bog'liq o'zgarishlarni talab qilmoqda. Shu jihatdan, hozirda xorijiy tillarni tili o'rganilayotgan mamlakat madaniyati, madaniyatlararo munosabatlar aspektida o'qitish va o'rganish, o'quv jarayoni mazmuniga madaniyatshunoslik (Ideas of Cultural Studies) g'oyalari hamda madaniyatlararo kompetensiyaviy yondashuv (Intercultural Competence Approach) texnologiyalarini singdirish orqali ta'lim oluvchilarga dini, millati, irqi va boshqa xususiyatlaridan qat'iy nazar, innovatsion ta'lim muhiti va sharoitida o'zaro hamkorlikdagi samarali faoliyatga qodir bo'lgan shaxsni tarbiyalash zaruratini dolzarblashtirmoqda. Shu ma'noda oliy ta'lim muassasalari nemis tili yo`nalishi talabalariga til o`rgatish jarayonida muayyan samaradorlikka erishishda komikslardan foydalanish texnologiyasini takomillashtirish muammosini tadqiq etish muhim ahamiyat kasb etadi. Jahon tillarni o`qitish metodologiyasida til o`rganuvchilarning ma'lumotlarni o`zlashtirish usullariga asoslangan holda o`quv materiallarini ishlab chiqish, uning o`rgatish va o`rganish jarayonidagi ahamiyati, til o`rganuvchilarda kreativ fikrlashni shakllantirishga oid ilmiy tadqiqotlar olib borilmoqda. Olib borilgan ilmiy tadqiqot natijalari mental o`rganish usullari chet til ta'limining intensivlashishiga, jarayon dinamikasining oshishiga, til o`rganuvchilarda o`quv motivatsiyasining rivojlanishiga, til o`rganishga bo`lgan ishtiyoqni kuchaytirishga

xizmat qiladi.

Chet tillarni o`rganish va o`rgatish bugungi globallashuv zamonida katta ahamiyat kasb etib bormoqda. Bo`lajak kadrlarga nafaqat bir chet tilini, balki bir nechtasini bilish talabi qo`yilmoqda. Ko'pgina hujjatlarda nazarda tutilgan vazifalarni amalga oshirish nemis tilini o`rgatish va o`rganish jarayoniga yangicha yondashuv va usullarni tatbiq etishni taqozo etadi. Xususan, nemis tili darslarida o`rganish samaradorligini oshirish va til o`rganuvchilarga motivatsiya berishga xizmat qiluvchi xotira texnikalaridan foydalanish texnologiyalarini takomillashtirishda muhim ahamiyatga ega.

ASOSIY QISIM: Kompetensiya (lotincha “competo” so‘zidan olingan bo‘lib, “erishaman, muvofiqman, mos kelaman” ma’nolarini beradi) — kishi egallagan muayyan bilim, ko‘nikma, malakalar majmuasini anglatadi. Kompetensiya tushunchasi nisbatan yaqindan boshlab, 1960-yillarning oxiri va 1970-yillarning boshlaridan keng qo‘llanila boshlandi.

Kompetensiya – ma’lum bir sohada samarali faoliyat olib borish uchun zarur bo‘lgan mutaxassisning ta’limiy tayyorgarligiga qo‘yilgan talabdir. U davlat ixtiyorida bo‘lgan, oldindan belgilangan ijtimoiy talab bo‘lib, u o‘quvchi (ishchi)ning muayyan sohada samarali faoliyat ko‘rsatishi uchun zarur bo‘lgan ta’limiy (professional) tayyorgarligiga nisbatan qo‘yiladi. Kompetensiyalarni shakllantirishga yo‘naltirilgan ta’lim – o‘quvchilarning egallangan bilim, ko‘nikma va malakalarini o‘z shaxsiy, kasbiy va ijtimoiy faoliyatlarida amaliy qo‘llay olish imkoniyatidir. Kompetensiyaviy yondashuvga asoslangan ta’lim o‘quvchilarda mustaqillik, faol fuqarolik pozitsiyasiga ega bo‘lish, tashabbuskorlik, mediaresurslar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan o‘z faoliyatida oqilona foydalana olish, ongli ravishda kasb-hunar tanlash, sog‘lom raqobat hamda umummadaniy ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Sotsiolingvistik kompetensiya so‘zlovchining biror bir nutqiy vaziyat, kommunikativ maqsad va xohish-istagidan kelib chiqqan holda kerakli lingvistik shakl, ifoda usulini tanlash imkonini yaratadi. Sotsiolingvistik kompetensiya ijtimoiy-madaniy kompetensiyani o‘z ichiga olib, autentik nutqning milliy xususiyatlarini: o‘zi yashayotgan mamlakatning urf-odatlari, qadriyatlari, marosimlari va boshqa milliy-madaniy xususiyatlarni bilish hamda tili o‘rganilayotgan mamlakat bilan taqqoslagan holda taqdim eta olish qobiliyatini ko‘zda tutadi.

Talabalarda Sotsiolingvistik kompetensiyani shakllantirishda samarali sanalgan qator metodlar bo‘lib, ularni dars jarayoni mazmuniga singdirish o‘qituvchidan muayyan ko‘nikmalarni talab etadi. Bundan tashqari, bu kabi metodlarni qo‘llash ma’lum shart-sharoitlarni talab qilishi qator adabiyotlarda ta’kidlanadi. Shunga asoslanib biz o‘z tadqiqotimiz doirasida tajriba-sinov ishlari davomida qator metodlarni dars jarayonlarida qo‘llab ko‘rdik hamda ularni dars jarayonida samarali qo‘llash uchun talab etiladigan metodik-didaktik ko‘rsatmalarni ishlab chiqib, pedagoglar e’tiboriga havola etdik. Bu kabi bir necha metod borasida quyida batafsil to‘xtalib o‘tdik.

“BU MEN” yoki “BU MEN EMAS” metodi. Mazkur metodni qo‘llashda ham OTM talabalari va katta yoshli mustaqil til o‘rganuvchilar maqsadli guruhlar sanaladi va ularning til bilish darajasi Umumyevropa til bilish kompetensiyalarining kamida B1 darajasi muvofiq kelishi talab etiladi.

O‘rganilayotgan til bo‘yicha madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini talabalarda shakllantirish jarayonining samaradorligi aynan metodni to‘g‘ri tanlangan metodik-didaktik harakatlarga bog‘likligini alohida ta’kidlash joiz. Bunda sinf xonasining ikki taraf devorlariiga “Bu men” va “Bu men

emas" yozuvlari osib qo'yiladi. Yozuvlar o'rganilayotgan xorijiy tilda yozilishi maqsadga muvofiq. O'qituvchi barcha talabala/ishtirokchilarni o'rinlaridan turgan holda sinf xonasi o'rtasiga kelishlarini tashkil etadi va o'qituvchi avvaldan tayyorlangan qiziqarli savollarni ovoz chiqarib o'qiydi. Ishtirokchilar berilgan savollar o'zlariga tegishliligaga qarab "Bu men" yoki "Bu men emas" taraflarga ajraladilar.

Quyidagi savollarni berish tavsiya etiladi:

1. Wer kann mehr als zwei Sprachen sprechen?
2. Wer gehört einer Religionsgemeinschaft an?
3. Wer hat mehr als zwei Geschwister?
4. Wer treibt regelmäßig Sport?
5. Wer spielt ein Instrument?

Savollarni tuzishda va savollar sonini belgilashda o'qituvchi kreativ yondashishi mumkin.

Keyingi bosqich muhokama bo'lib, unda ishtirokchilar "Topshiriqni qanday bajardingiz?, Ko'proq qaysi javob ("BU MEN" yoki "BU MEN EMAS") sizga mos keldi? YAna qaysi ishtirokchilar bilan o'xshash tomonlaringiz bor edi?" kabi savollarga javob berishadi va o'z fikrlarini bayon etishadi.

Metodni qo'llashdan ko'zlangan asosiy maqsadga erishishda, ya'ni "Xilma-xillik" mavzusini tushuntirish va bu orqali nafaqt turli madaniyatga mansublar balki bir madaniyat vakillarida ham individ sifatida o'ziga xoslikning namoyon bo'lishini tushuntirish pedagogning mahorati va yuqoridagi metodik-didaktik ko'rsatmalarga amal qilish muhim sanaladi. Muhokama qismida ishtirokchilarning nemis tilida fikrlarini og'zaki bayon etish orqali "muloqot" ko'nikmalari rivojlantiriladi.

Nuqtai nazarlar almashuvi (Filmlar bilan ishlash). Mazkur metoddan foydalanishda, birinchi navbatda, o'qituvchi xorijiy til darslari mavzusiga mos filmni tanlashi muhim sanaladi. Filmni tanlab olishda xorijiy tillarni o'qitish tajribasida mavjud mezonlarga, ya'ni til o'rganuvchilarining til bilish darajasi, yoshi, qiziqishi hisobga olinishi zarur. O'rganilayotgan xorijiy tilda film namoyishidan so'ng talabalar film qahramoning nuqtai nazaridan shaxs yoki vaziyatga qanday baho berishlarini og'zaki va yozma bayon etishlari orqali metoddan ko'zlangan maqsadga erishiladi.

Bundan tashqari, ta'limda har bir o'quv fanini o'zlashtirish jarayonida o'quvchilarda, shu fanning o'ziga xosligi, mazmunidan kelib chiqqan holda, sohaga tegishli xususiy kompetensiyalar ham shakllantiriladi.

Kompetensiyali yondashuv, inson faoliyatida har tomonlama kompetenlilikni shakllantirish hozirgi zamon jamiyati va ta'limining asosiy sharti hisoblanadi. Bu talab o'qituvchi-pedagoglar faoliyatiga ham bevosita daxldordir.

Bugungi kunda dunyo ta'limini yangilashning asosiy yo'nalishi ta'lim jarayonida faoliyatli yondashuv orqali dunyoni, hayotni, kasbiy faoliyatni yaxlit tizimli ko'ra olish, unda tizimli faoliyat ko'rsatish, yangi-yangi muammo va topshiriqlarni hal eta olish tajribasini shakllantirishdan iboratdir.

Hammasi oddiy: ko'pchiligimiz, taxminan 65% odamlar "vizual". Biz uchun ma'lumotni matn shaklidan ko'ra rasmlar ko'rinishida qabul qilish ancha oson. Miya yarim korteksining taxminan 50% boshqa idrok kanallariga qaraganda ko'proq vizual ishlov berishda ishtirok etadi. Shuning uchun, darvoqe, psixologlar ko'pincha bolalarda komikslar orqali o'qishga bo'lgan muhabbatni uyg'otishni tavsiya qiladilar - bu bolaning syujetga berilib ketishi va yangi faktlarni eslab qolishi osonroq bo'ladi. Kattalar uchun komikslar sintezlangan san'atning ajoyib namunasidir.

Sotsiolingvistik kompetensiya: O'zbekiston va tili o'rganilayotgan mamlakatlar xalqlari madaniyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lish hamda ba'zi masalalarning tilga bog'liqligini anglash, masalan, salomlashish

odati, murojaat shakllari, xushmuomalalikning asosiy me’yorlari va hokazo.

Til kursining boshida kirish yordamidan tashqari, kompetensiyalar nemis tilini chet tili sifatida o'rganishda ko'plab funksiyalarni bajarishi mumkin.

• Grammatikani komiks yordamida mashq qilishingiz mumkin.

• Komikslar kundalik hayotda juda muhim bo'lgan so'zlashuv tilini o'rganishga yordam beradi.

• Talabalar dialoglarni mashq qilishlari mumkin.

• Kundalik tartiblarni qayta hisoblashingiz va o'zgartirishingiz mumkin.

• Siz komikslardan savol berish va ularga javob berish, mahalliy madaniyatga oid mavzularni muhokama qilish, nutq va ziddiyatni yaxshilash, o'qishni tushunishni rivojlantirish uchun foydalanishingiz mumkin

• Komikslar yagona o'qitish vositasi bo'lmasligi kerak, lekin ular nemis tilini chet tili sifatida o'rganishda mozaikaning eng rang-barang qismlari bo'lish uchun zarur bo'lgan narsalarga ega.

Xulosa qilib aytganimizda, nemis tilini o’rganishda sotsiolingvistik kompetensiyaning ahamiyati katta. Ayniqsa ushbu kanetensiyan shakllantirishda tepada eltirilgan metodlardan foydalanish tavsiya etiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gabriele Keller, Churram Raximov. Einführung in die Märchenforschung. –T.: Fan, 2004.
2. Golovanova L. N., Pankratova E. N. Lingvocreativity as an attribute of consciousness transformation. Sovremennye problemy nauki i obrazovaniia, 2015, (3). Available at: http://www.saence-education.ru/ra/article/view?id=20288 (accessed 31.07.2019). (In Russ.)
3. Л.И.Тимофеэв, С.В.Тураев.Словаръ литературоведческих терминов. -М.: 1974.
4. Комлев Н. Г. Комикс // Словарь иностранных слов. М.: Эксмо, 2006. С. 461.
5. Л.И.Тимофеэв, С.В.Тураев.Словаръ литературоведческих терминов. -М.: 1974.
6. Комлев Н. Г. Комикс // Словарь иностранных слов. М.: Эксмо, 2006. С. 461.
7. Махдиев С. Проблемаи жанри латифа. Душанбе: Дониш, 1977.
8. Zaripova Z. R. CONCEPT OF SATIRE AND HUMOR IN GERMAN //European Journal of Interdisciplinary Research and Development. – 2022. – T. 10. – C. 442-445.